

Fredr. Maur. Hellman hengellisestä kehityksestään.

Vuoden 1882 Kristillisen Kuukauslehden 7:nnessä ja 8:nnessä n:ossa isämme (isoisämme) kertoo hengellisestä kehityksestään seuraavaa:

„Kristillisen Kuukauslehden toimitukselle.

Kuukauslehdessänne olen lukenut usean kristityn kertomuksia koettelemuksistaan hengellisessä suhteessa ja näistä kertomuksista olen saanut uudistettuja todistuksia siitä väsymättömästä rakkaudesta, jolla taivaallinen Isämme etsii syntisiä ja saattaa heitä armonsa osallisuuteen. Ja koska muistuu mieleeni omat koettelemukseni, niin kerron tässä niitä siinä tarkoituksessa, että otatte ne lehteenne, jos sen sopivaksi näette.

Lapsuuteni aikana en ollut osallinen muiden lasten ylimielisiin menoihin, sillä vanhempani pidit tarkan vaarin minusta, etten pahain esimerkkein kautta joutuisi harhateille. En kyllä voi sanoa, että tämä heidän huolensa oli hedelmä elävästä kristillisyydestä, eikä siihen aikaan löytynyt mitään erinomaista hengellistä liikettä kuuluvissa¹⁾, vaan hyvä heidän tarkoituksensa kuitenkin oli. Vielä kalliimalta tuntuu se, että isäni illoin aamuin piti hartauden hetkiä rukouksilla ja että pyhäpäivät enimmäksi osaksi vietettiin Jumalan sanan lukemisella. Usein tunsin sydämmeni liikutetuksi ja mieleni Jumalan puoleen kääntyneeksi, mutta totista mielenmuutosta minussa ei ollut tapahtunut. Sittemmin ulos maailmalle joututuani jäi minulle kuitenkin kodista senlainen siemen, että se monet vuodet esti minua törkeimmistä synneistä. Tästä olen saanut vakaan ymmärryksen siitä, kuinka tähdellinen asia lasten kristillinen kasvatus on. Lapsen sydän on aina enemmän avoin Jumalan sanan vaikutukselle kuin vanhemman, maailmallisuuteen ja moniin synteihin joutuneen ihmisen sydän.

Vuodet kuluivat. Tulin nuorukaiseksi ja menin rippikouluun. Pappi koki ahkerasti istuttaa lapsiin autuuden oppia ja se vaikutikin minussa tunnon syntistä. Tämä oli outo tunto ja herätti minussa pelvon, josko olisin mahdollinen nauttimaan Herran ehtoollista. Ymmärrykseni oli pimeä, niin etten ensinkään

¹⁾ Pyhäjoella.

sydämmelläni käsittänyt Herran ehtoollisen tarkoitusta. Ymmärsin kyllä, että minun pitäisi oleman katuvainen, mutta tunsin sen sijaan kylmyyttä ja kankeutta, joka raskautti mieltäni. Kirkossa tuli sydämeni ahdistus yhä suuremmaksi ja olisin paennut pois, ellei kunnia olisi estänyt. Tällä tunnolla nautitsin Herran pyhää ehtoollista. — Kun sisällinen vaivani sen jälkeen yhä vaan eneni, niin ilmoitin asian vanhemmilleni ja he kokivat lohduttaa minua minkä vaan ymmärsivät. Mutta kun siitä ei ollut mitään apua, niin päätettiin, että minun pitäisi puhutella pappia, jonka koulussa olin ollut. Niin meninkin seuraavana päivänä hänen luok-sensa ja puhuin yksinkertaisesti sieluni hädästä. Arvattava on, että minä toivoin häneltä jotain hengellistä lohdutusta, joka olisi ollut sieluni tilaan sopivaa. Mutta ihmeekseni käski pappi minut näyttää hänelle kieltäni ja kun minä käskyä tottelin, niin hän ainoastaan tutkisteli kieltäni ja vakuutti ystävällisesti minun kyllä paranevan. — Siinä kaikki! — Voi ihmeellistä sielunpaimenta! — Vaan niinhän se on, ettei sokea taida sokeaa taluttaa. Kuitenkin pidettiin tätä pappia erinomaisena saarna-miehenä. — Aikaa voittain katosi vaiva tunnoltani ja minä jäin entiseen muuttu-mattomaan tilaani.

Kului jälleen joku aika ja minä jouduin lapsuuteni kodista ulos maailmalle ¹⁾. Täällä näin monta synnillistä tapaa, joka loukkasi omaatuntoani. Mutta löysin sitäkin, joka huvitti mieltäni ja niin jouduin aina enemmän maailmanmielisyyteen ja lihallisiin menoihin. Tunsin kuitenkin usein nuhteita omassatunnossani, joskus niinkin voimallisia, että hartaasti rukoilin Jumalalta voimaa saattaakseni voittaa syntiä, mutta synti oli kuitenkin minua voimallisempi.

Rovasti Laestadiuksen voimalliset parannussaarnat alkoivat nyt herättää hen-gellistä liikettä Lapissa ja sen naapuriseurakunnissa ja herätykset alkoivat myöskin siinä paikkakunnassa, jossa silloin olin asumassa ²⁾. Liikkeen luonne oli hyvin laillista ja vaikutti syvää synnin tuntoa. Oma ja toistenkin autuus oli itsekullakin heränneellä kalliina asiana ja niin oli miltei jokainen herännyt suruttomain varaa-jana, joten liike leveni levenemistään. Parannuksen puheet eivät aina olleet niin taitavia, ja Jumalan sanan, erinomattain sen eläväksi tekevän eli evankeliumin sa-nan ymmärrys ei ollut herätysten alussa niin valistunutta, kuin miksi se sittemmin on tullut ahkeramman tutkimisen kautta. Mutta vaikutukset oli aina voimalliset. Usein jouduin minäkin näiden parannuspuheitten esineeksi. Mutta vaikkapa tun-toni nyt niinkuin ennenkin todisti sisällisen tilani onnettomaksi, niin hylkäsin kui-tenkin nämä puheet, syystä että opissa mielestäni oli puutoksia. Mikä jotakin määrää vaikutti tunnolleni, oli selvästi nähtävä muutos ulkonaisen elämän suh-teen, niin että ehdolliset synnit vältettiin. Enin kuitenkin liikutti tuntoaani herän-neitten puhe Jumalan armosta ja omantunnon rauhasta, josta minä tunsin olevani

¹⁾ Raaheen, tuomarille 1835.

²⁾ Ylitorniolla v:sta 1846.

osaton. — Kaikki tämä ei kuitenkaan vielä vaikuttanut minussa totista yritystä autuaaksi tulla. Ja minulla oli se ymmärrys, että Jumalan armon saavuttamiseen tarvitaan niin paljon työtä, että kaikki minun yritykseni ovat siihen riittämättömät. En minä vielä silloin käsittänyt, että se on Jumalan voima, joka saattaa ihmisen Hänen armonsä osallisuuteen.

Eräs tapaus vaikutti minussa sittemmin suuren muutoksen. Vaimoni nimitäin puhui minulle miten hänellä oli tullut huoli autuudestaan ja päätti puheensa sillä lauseella, että „me“ siinä tilassa, jossa silloin olimme, emme voi autuaaksi tulla. Tämä puhe kokonaisuudessaan, mutta erinomattain sana „me“ lankesi raskaasti omalletunnolleni ja vaikutti minussa lujan päätöksen, että nyt viimeinkin minun tarvitsee saada selvä tieto, voinenko tulla Jumalan lapseksi tahi enkö. Mutta aikomukseni oli kuitenkin vielä nytkin pitää asia salassa. Pelkäsin näet, että jos antaunnun kanssakäymiseen niiden kanssa, jotka olivat päällensä vetäneet maailman pilkan ja ylenkatseen, niin tulen minäkin niistä osalliseksi ja niin menetään kaiken ihmisarvon, joka ei olisi helppo kärsiä. Mietiskelin siis itsekseni, että kun olen saanut asian selville Jumalan kanssa, niin elelen hiljalleen ja kristillisesti ulkonaisessa kanssakäymisessä; eihän tuo mahtane tuottaa pilkkaa ja ylenkatsetta?! —

Nyt¹⁾ ryhdyin täydellä todella parannuksen työhön, rukoilin Jumalaa suurella hartaudella ja lujin raamattua ja muitakin hengellisiä kirjoja. Mutta kaikki oli pimeää ja sekašotkusta, enkä ymmärtänyt vähääkään, mistä piti alkaman ja mihin lopettaman. Jumalan pyhyys ja vanhurskaus yhdellä ja oma jumalattomuuteni toisella puolen täytti koko olentoni ja lisäsi yhä onnettomuuttani. Tiesin kyllä, että uskon kautta Herran Jeesuksen päälle ihminen vanhurskautetaan, mutta uskominen tuntui kokonaan mahdottomalta asialta. Tässä tilassa kulutin pari vuorokautta syömättä ja nukkumatta, sillä syönti ei käynyt laatuun ja nukkumiseen ei ollut yrittäminen sen pelvon tähden, että jos kuolen nukkuissani, niin herään kadotuksessa. Ihmis-arvoni ja kunniani, joita salaisella parannuksella olin halunnut säilyttää, alkoi tuntua arvottomalta sen suhteen, että käsittäisin rauhan omalletunnolleni ja kun menin papin²⁾ tykö seurakunnassa, joka kyllä oli tuttavani, mutta jonka parannuksen saarnoja ja yksimielisyyttä muitten laestadiolaisten kanssa olin hyvin ylönnkatsonut. Vaikialta tuntui tämä menoni hänen tykö ja oli vielä esteenä sekin, että mitäpä yksi syntinen ihminen voinee toista syntistä auttaa; mutta kaikki esteet täytyi paeta, sillä hätäni ajoi minun matkaan. Ilmoitin siis hänelle surkian tilani, minkä itkulta saatoin ja hän lohdutti minua evankeliumillisella puheella ja luki myös yhden uskoon kehoittavaisen saarnan Nordborg'in postillasta. Tätä kaikkia kuunnellessani alkoi hätäni vähetä ja senlainen lepo ilmaantui tunnolleni,

¹⁾ V. 1855.

²⁾ Rovasti Albert Heikel.

jota ennen en ollut tuntenut. Kotia tultuani aloin yksinäisyydessä tutkia tilaani ja sitä tehdessä selkeni tunnossani selittämätön todistus siitä, että kaikki syntini olivat Jumalan edessä anteeksi annetut ja minä Hänen rakas lapsensa. Nämä tunteet täyttivät koko olentoni suurella autuudella, jota en sanoilla saata selittää. Minä olin nyt sillä paikalla, jota apostoli Pietari tarkoittaa, kun hän sanoo: „Jos te muuten maistaneet olette, että Herra on suloinen“. Hätäni alla oli yleinen jumalattomuuteni ollut näköksällä, mutta nyt lankesi eteeni erityiset synnit erinomaisella selkeydellä, mutta uppoontuivat heti Jumalan äärettömän armon alle, vähintäkään rikkomatta autuuteni tuntoa. Tämän ohessa kirkastui eteeni Jumalan rakkaus siinä, että hän antoi ainoan poikansa ihmissukukunnan ja minunki lunastukseksi. Ja se rakkaus näkyi niin äärettömältä, että minä suurella ihmettelemisellä ja aina syvemmillä autuuden tunnolla tiimottain katselin sitä, eikä muut ajatukset minua vähintäkään häirinneet. Näjin myös, että kaikki minun rukoilemiseni, lukemiseni ja ahkeroimiseni eivät olleet vähintäkään ansiolliset autuuteeni, vaan että niihin uskaltaminen päinvastoin oli ollut esteenä armoittamiselleni, syystä että luulin Jumalan niitten tähden suostuvan minuun, joka luulo kokonaan sotii armo-järjestystä vastaan ja halventaa Herran Jeesuksen sovinto-kuolemata.

Se autuaallinen tunto alkoi kuitenkin jo seuraavana päivänä vähitellen kadota ja loppui yöllä sen jälkeen niin kokonaan, että lankesin syvään epäilykseen. En voinut muuta ymmärtää, kuin että Jumala on minun hyljännyt jonkun syyn tähden, jota syytä en kuitenkaan löytänyt tykönäni. Tässä epäilyksen tilassa kului neljä vuorokautta. Mitä kaikkia minä siinä sain koetella ja miten tuntemiseni vaihtelivat, niin että toisinaan sydämmeni tuntui kiviä kovemmalta ja toisinaan taas niin hellältä, että olin sulata itkusta, tulis kovan laajaksi selittää. Minä en ensinkään ymmärtänyt, että vanhurskaan pitää elämän uskosta, vaan päätin Jumalan olevan semmoisen kuin tuntoni osoitti.

Siihen aikaan eivät vielä Herramme Kristuksen asettamat päästö-avaimet olleet käytännössä, vaan synnillä raskautetuita lohdutettiin Jumalan armo-lupauksilla ja Kristuksen sovinto-kuolemalla, joka tosin on vallan oikein ja hyvin. Mutta koska sittemmin olen tuntenut suuren hyödyn äänellisestä synnin-päästöstä, niin olen vakuutettu, että paljota vähemmällä työllä lain ikeen alla olisin päässyt hädästäni, jos synnin-päästöä olisin tiennyt hyväkseni käyttä. Jumala kuitenkin suuresta armostaan vapautti minut tästäkin hädästäni. En tosin heti saanut tuta erinomaista armon suloisuutta, vaan käsitin jälleen rauhan ja tunsin selvään, että se muutos oli minussa tapahtunut, jota olin etsinyt ja toivonut. Sen jälkeen vähäisenkin synti, jos syntiä vähäiseksi sopii sanoa, tuntui kauhealta ja uskottomain röyhkeä käytös ja kiroukset kauhistuttivat minua. Sisällinen halu veti minut kanssakäymiseen muitten uskovaisten kanssa ja heidän kanssapuheensa kristillisyydestä soveltui tunnolleni, niin että minä tarkkuudella kuuntelin heitä. Luin

myös ahkerasti ja suurella halulla raamattua ja Lutheruksen kirjoja, joista viime-mainituista erinomattain hänen selityksensä apostoli Paavalin Galateaan lähetetyn epistolan ylitse, joka kirja on aina ollut minulle rakas, syystä että se selkiästi rajoittaa lain ja evankeliumin toinen toisestansa. Kaikki tämä onkin hyvin tarpeellista sisällisen ihmisen kasvamiseksi Herran Jeesuksen tuntemisessa, sillä uskottomuuden tilassa minä olin ollut uppo-sokea kristillisyyden asioissa.

Joku aika tämän jälkeen kuulin erään itsevanhurskaan sortavan yhden uskovan kristillisyyttä, ja käsitin, että viimemainitun kristillisyyden oli lujasti perustettu Jeesuksen sovinto-kuolemaan, joka on ainoa syy ihmisen autuuteen, mutta että toinen luotti omiin ahkeruusiinsa. Tämän alla selkeni minulle erittäin kirkkaasti se totuus, ettei synti eli turmelus, eikä epäilykset saa estää meitä lähestymästä armoistuinta Herraa Jeesusta eli hänen päällensä uskomasta. Ilo ja rauha täytti jälleen sydämeni ja minä päätin pysyä lujana uskossa, koska vähäuskoisuus ja turmeluksen tunteet ovat vaivaamassa, mutta en ole kuitenkaan niin lujana aina pysynyt. Tarpeelliseksi on näkynyt, että hyvän ja pahan tunnon alla ja vaikka sydän kuinkakin riettaalle näkyisi pysyä uskossa sen päälle, joka jumalattoman vanhurskaaksi tekee. Moninaiset viat ja puuttumukset, niinkuin rakastamattomuus, kärsimättömyys, tytymättömyys, pikaisuus ja närkästys ovat usein vaivanneet uudistettua henkeäni, enkä kaikeksi ole pysynyt voiton päällä sodassa maailmaa ja omaa lihaani vastaan. Sentähden puolittain käsitän mitä pyhä Paavali tunsikin, kun hän valitti ja sanoi: „sitä hyvää, jota minä tahdon, en minä tee, vaan pahaa, jota en minä tahdo, teen minä“.

Ulkonaisista syistä muuttauin toiseen paikkakuntaan asumaan¹⁾. Siitä ajasta on jo paljon vuosia kulunut, mutta koettelemukseni ovat aina pysyneet tuoreessa muistossa. Usein olen tuntenut, että suuri syy olisi minulla Jumalaa kiittää, että Hän otti minut kiinni synnin-juoksustani ja veti minut pimeyden vallasta Poikansa valtakuntaan. Muistan myöskin usein niitä veljiä ja sisaria, jotka hellällä rakkautella ohjaisivat minua ensimmäisiä askeleita ottaissani kaidalla elämän tiellä. — Jouduin niin paikkakuntaan, jossa elävä kristillisyyden oli tuntematon asia ja jumalattomuus sitä vastaan valloillaan. Löytyi kuitenkin joitakuuta Paavo Ruotsalaisen aikuisia heränneitä, joilla kristillisyyden oli enemmän muodossa kuin voimassa, enemmän heräystensä muistelemissa kuin uskon kilvoituksessa. Kanssakäymiseni heidän kanssansa oli sentähden vähäinen ja hyödytön. Kun tähän lisään, että ulkonaiset toimeni veivät minut tekemisiin opposuruttomien kanssa, niin liepee huokea ymmärtää miten haitallista tämä oli hengelliselle elämälleni. Valvovaisuuteni tuli huonoksi ja niin jouduin orjuuden henkeen. Jumalan voima varjeli kuitenkin minun lankeemuksesta ja piti minulle autuuteni siksi kalliina, etten ylenantanut kilvoitustani, ehkä kuinkakin heikkoa se oli. Näistä koettelemuksista

¹⁾ Pyhäjoelle helmikuussa 1859.

ymmärrän hyvin kuinka tarpeellista hengellisen elämän ylläpitämiseksi se on, että olla keskinäisessä kanssakäymisessä vapaitten Jumalan lasten kanssa ja tulla heidän rakkautensa kautta tuetuksi, turvatuksi ja lämmitetyksi, niinkuin Paavali varoittaa 1 epistolassaan Tess. 5: 11.

Vieläki kerran jouduin muuttaneeksi toiseen paikkakuntaan ¹⁾, siihen nimittäin missä nyt olen. Täällä jälleen tapasin heränneitä, mutta lukuisammassa määrässä, ja pyhäpäivinä he kokoontuivat seurainki pitämiseen. Kun nyt henkeni halu oli, että ei ainoastaan Jumalan sanan tutkimisen kautta kotonani, vaan myös kristittyin kanssakäymisen kautta koettaa virkistytää sitä elämää, jonka Jumala kerran oli minussa vaikuttanut, niin otin alkuajoina osaa heidän seuroihinsa. Seuran johtaja oli tieteellisyyden suhteen etevimpiä eikä myöskään hengellisissä asioissa koettelematon; mutta koska Jumalan lasten vapaus oli hänellä hämäränä ja ahtaana, niin vaikutti hänen puheensa kuulioissa orjuuden henkeä ja minussa enemmän raskasmielisyyttä kuin vapautta. Usein luki hän erästä uskomiseen johdettavaa postillaa, mutta kun hän puhui omilla sanoillaan, niin se vei aina toisaallepäin kuin minkä oli lukenut. Autuaaksi tuleminen jäi aina niin monien ehtoin taka ja Jumalan armahtavainen sydän niin ahtaaksi, että se ei saattanut muuta vaikuttaa kuin orjuutta, mutta kirjoitettu on, että orjan ei pidä perimän vapaan pojan kanssa. Seuran jäsenet ovatkin sittemmin joutuneet tietämättömiin. Tässä toteutuu Jumalan sana, että moni pyrkii ahtaasta portista sisälle mennä, vaan ei taida. Jumalan työ se on, että ihminen herää synnin tuntoon; mutta jos ei ihminen anna johdattaa itseään Jumalan lasten vapauteen, niin ei heräys ja katumus häntä auta. Autuaaksi tulemiseen tarvitaan että kuollaan synnille ja eletään Kristukselle. „Jonka poika tekee vapaaksi, se on totisesti vapaa“. Mutta kun lain hengellisyyttä ei niin ymmärretä, että se saisi tehdä ihmisen siksi, miksi Jumala laillaan on tarkoittanut, nimittäin hengellisesti köyhäksi, niin heränneestä ihmisestä tulee senlainen pyhimys kuin fariseukset Kristuksen aikana ja kaikkina aikoina ovat olleet ja vieläki ovat, taikka epäileväisiä, turvattomia ja orjallisia, sillä laki ei saata eläväksi tehdä. Koettelemus näyttää myös, että jos ihminen enemmän aikaa työskentelee lain alla, niin se ensimmäinen terveellinen synnin murhe katoaa, omantunnon valkeus himmenee ja ihminen jääpi nurjaan mieleen. Paavali sanoo: „Niin monta kuin lain töissä riippuvat, ovat kirouksen alla“ (Gal. 3: 10). Kaitanen on tie vielä niillääki, jotka ovat saaneet vapaan hengen. Ylkää odottaissa on monelta loppunut öljy lampuista.

Se valkea, jota Kristus on tullut sytyttämään maan päällä, alkoi täälläkin vähitellen syttyä ja on jo aikaa ollut ilmitulessa. Tämä herätti minussa toiveita omalle kohdalleni ja ne toiveet eivät olekaan tyhjään rauenneet. Mutta kristillisyyden alku oli, niinkuin ainakin, niin puutoksen alainen sekä opin, että elämän

¹⁾ Ouluun 1867.

suhteen, että otin siitä loukkauksia. Jumala on kuitenkin viisautessaan hoitanut asiatansa, että kaikki on parhaaksi kääntynyt. Ei niin ymmärtäin, ettei puuttumuksia vieläki löytyisi, mutta puutosten ja kaikkein estetten läpi on päämaalia kohden kilvoittelemisen. Kaikki hengelliset sota-aseet ovat meille kyllä tarpeen ja missä ei ole sotaa, ei siinä myöskään voittoa.

Näin on Jumala suuressa armossaan minua johdattanut ja tiedän että hän loppuun asti minua johdattaa ja antaa elämän kruunun taivaissa. — Vaan älköön yksikään armoa etsiväinen sielu niin ajatelko, että koettelemukset synnistä ja armosta ovat juuri yhtäläiset kaikilla elämän tien matkustajilla. Koettelemukset ovat monenkaltaiset, mutta siinä ne kuitenkin ovat samat, että koska Jumalan pyhä laki tekee synnin eläväksi omalletunnolle, niin se on raskas kuorma, ja että armon käsittäminen Herran Jeesuksen kautta tulee silloin kalliiksi asiaksi. Ja se ihminen, jolle Herra on saanut tämän armonsa kirkastaa ja joka on löytänyt rauhan Jumalassa, on totisesti onnellinen ja autuas iankaikkisesti. Amen.

F. M. H.“

